

CONSULTAȚII ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

Un imperativ vital pentru progresul economiei:

REDUCEREA CONSUMURILOR DE ENERGIE, COMBUSTIBILI, MATERII PRIME ȘI MATERIALE

Pe primul plan al preocupărilor pentru perfecționarea activității productive se află, ca obiectiv esențial, sporirea productivității muncii sociale, valorificarea la un nivel cât mai înalt a resurselor materiale și energetice. În stadiul actual de dezvoltare susținută a economiei, în condițiile crizei mondiale de resurse materiale și energie, și a caracterului relativ limitat al acestora, creșterea eficienței economice, creșterea economiei însăși, sint direct condiționate de folosirea rațională a muncii înmagazinate în materii prime și materiale, de sporirea volumului de produse obținute dintr-o cantitate dată de resurse materiale intrate în producție. Or, faptele, datele statistice, atestă că în economia noastră volumul resurselor materiale și energetice consumate este relativ ridicat în comparație cu producția obținută. Din această cauză, paralel cu preocupările pentru creșterea producției fizice în sortimentele necesare economiei naționale și creșterea calității, conducerea partidului, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu acordă o importanță deosebită imperativului de a scădea costul producției prin reducerea substanțială a consumurilor materiale și de energie. În condiții date acestea se realizează prin îmbunătățirea structurii producției, prin creșterea ponderii subansamblelor și produselor cu un grad superior de tehnicitate, care consumă puțină materie primă, dar înmagazinează prin complexitatea lor, o cantitate considerabilă de muncă de înaltă tehnicitate. Graficele din fig. 1 și 2 ilustrează semnificativ modul în care crește valorificarea resurselor materiale și respectiv energetice în funcție de gradul de tehnicitate al produselor. Rezultatul acestor preocupări se con-

cretizează în creșterea mai rapidă a venitului național comparativ cu cea a produsului social, creîndu-se premise pentru accelerarea progresului economic, pentru ridicarea mai substanțială a nivelului de trai material al poporului muncitor, obiectivul fundamental al politicii economico-sociale a partidului și statului nostru.

Congresul al XII-lea al partidului a adoptat măsuri concrete, urmărind limitarea la strictul necesar a nivelului de producție la produsele mari consumatoare de materiale și

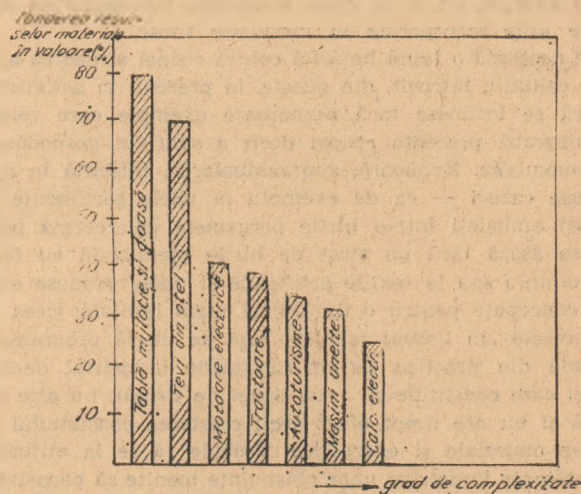

Fig. 1. Ponderea resurselor materiale în valoarea unor produse

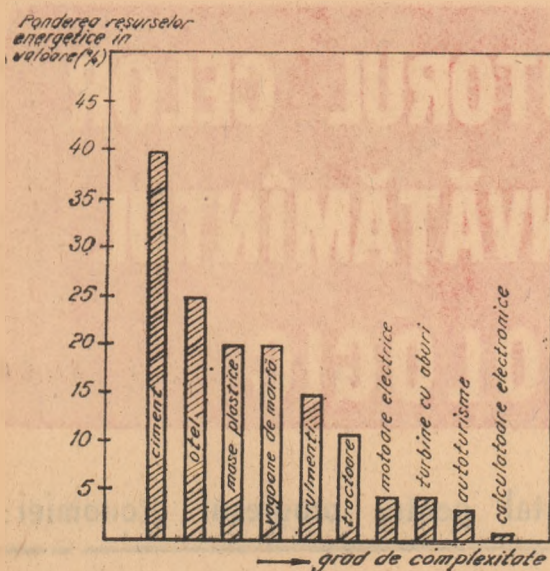

Fig. 2. Scăderea ponderii conținutului energetic în valoarea produselor în funcție de complexitatea lor

energie, creșterea producției la produsele de tehnicitate ridicată și cu desfacere asigurată, raționalizarea folosirii materialelor deficitare și scumpe, provenite îndeosebi din import. Mari posibilități de economisire a resurselor materiale și energetice se găsesc în **intreprinderi**, ceea ce impune, așa cum ne-a cerut-o de nenumărate ori secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, intensificarea eforturilor pentru identificarea și valorificarea rezervelor existente în industrie, construcții, transporturi și agricultură, pentru accentuarea și extinderea metodelor de reducere a consumurilor materiale și energetice, atât pe calea diminuării consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, cât și pe calea micșorării volumului de materiale utile încorporate în produsele finite.

Este necesară o luptă hotărâtă contra risipei și pentru apărarea calității, întrucât, din păcate, în prezent, în activitatea noastră se întîlnesc încă numeroase exemple care relevă mai degrabă prezența risipei decît a simțului gospodăresc de economisire. Bunăoară, supraambalarea, întîlnită în numeroase cazuri — ca de exemplu la unele sortimente de biscuiți ambalați într-o hîrtie pergament sau cerată peste care se așază încă un strat de hîrtie metalizată cu folie de aluminiu sau la textile artificiale și unele produse electrice concepute pentru o durată de viață limitată (ceea ce se numește „în limbaj tehnic“, rată de uzură programată, preluată din practica țărilor capitaliste industrial dezvoltate și care constituie și un canal de risipă), nu este necesară și nu are drept efect decît creșterea consumului de resurse materiale și energetice. Trebuie să se ia atitudine necruțătoare împotriva unor obișnuințe menite să perpetueze risipa, să se urmărească schimbarea mentalității existente astăzi în rîndul celor ce concep produsele — proiectanți și tehnologi — astfel ca aceștia să treacă la elaborarea unor produse cu durate sporite de exploatare, ușor de întreținut și reparat, care să consume puțină energie pentru acționarea lor și care după scoaterea din uz să permită recuperarea și refolosirea celor mai multe dintre elementele

componente; este necesară mărirea duratei vieții produselor numite de folosință îndelungată, deoarece creșterea cu numai 10% a acestora determină reducerea consumului de materiale și energie cu cel puțin 25% față de energia necesară înlocuirii acestor produse. Toate cele arătate conduc la concluzia că una din șansele cele mai sigure pentru realizarea dezvoltării noastre economico-sociale rezidă în intensificarea spiritului de economie, în accentuarea reducerii consumurilor materiale și energetice, concomitent cu valorificarea cît mai largă a materialelor recuperabile și reciclabile.

OPȚIUNI ȘI ACȚIUNI PRIORITARE

Este rodul clarviziunii și înțelegerii profunde de către conducerea partidului și statului nostru, personal de către secretarul general al partidului, a fenomenelor și tendințelor politico-sociale și economice prezente pe plan mondial faptul că încă înainte de declanșarea crizei energetice și de materii prime, au fost luate în țara noastră **măsuri radicale și eficiente** pentru valorificarea superioară, pe toate căile, a resurselor materiale și energetice, pentru folosirea intensivă a potențialului de rezerve de care dispune România, pentru reducerea substanțială și continuă a consumurilor materiale și eliminarea oricăror forme de pierderi și risipă. Acțiunea angajată, încă din anul 1973 a avut și are drept **teme majore**: utilizarea cît mai rațională a materiilor prime și energiei în producție și în consum; reciclarea optimă a subproduselor și materialelor refolosibile și promovarea în consum a produselor astfel obținute.

Problema este deosebit de complexă și laborioasă; în adevăr, ea se referă la un număr foarte important de substanțe (o sută cel puțin), privește toate sectoarele productive, implică stăpînirea unei diversități considerabile de tehnici și metode și necesită acționarea operativă cu rezultate imediate, dar și în perspectivă.

Lista **materialelor** utilizate în economie este lungă, ea consemnînd numeroase materii prime și materiale. Prioritățile în ceea ce privește economisirea lor sînt stabilite în funcție de dificultățile de obținere, precum și de conținuturile energetice și în devize. În acest cadru distingem: combustibili și energie; feroaliaje și elemente de aliere; materiale metalice feroase și neferoase; lemnul și hîrtia; bumbacul și lîna; pielea naturală. Economisirea materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei în producție și în consum impune studiarea cu grijă a diverselor stadii de exploatare a produselor de la darea lor în folosință și pînă la scoaterea din uz, cu scopul de a releva toate nivelurile posibile de intervenție. În această perspectivă, apare indicat ca eforturile să se concentreze îndeosebi asupra:

Concepției produselor. Într-adevăr, în faza de concepție a produselor și construcțiilor sînt determinate, într-un mod aproape ireversibil — odată cu calitățile și performanțele acestora, necesare îndeplinirii în bune condiții a necesităților sociale pentru care urmează să fie realizate — pe de o parte datele fundamentale ale întrebuintării resurselor, mai ales sortimentele și cantitățile materialelor încorporate, iar pe de altă parte procedeele de fabricație, mai mult sau mai puțin economice, materialele auxiliare, durata de viață, piesele de schimb și intervalele la care trebuie înlocuite,

modalitatea de întreținere, aptitudinea de a fi recuperate și refozite după recondiționare etc. Se impune, deci, ca încă de pe planșeta de desen, proiectantul să se preocupe și să realizeze corelarea optimă între utilizarea resurselor materiale și energetice și necesitățile de consum.

În acest cadru trebuie avut cu prioritate în vedere: 1) utilizarea de materiale tipizate, în limitele normelor de consum aprobate; 2) utilizarea materialelor eficiente produse în țară, mai ales a celor existente pe plan local, în locul celor scumpe, deficitare, provenite îndeosebi din import; 3) ușurarea rațională și miniaturizarea produselor, astfel ca încorporând cantități mai reduse de materiale și energie în produse, să se asigure funcțiile și calitățile corespunzătoare necesare utilizării lor; 4) promovarea, extinderea și generalizarea procedurilor de fabricație cele mai economice din punct de vedere al materialelor și energiei; 5) optimizarea duratei de viață a produselor în strinsă corelare cu cantitatea de materiale și energie încorporată; 6) tipizarea produselor și elementelor componente ale acestora, urmărind utilizarea materialelor și a procedurilor tehnologice cele mai eficiente; 7) întrebuintarea pe scară cât mai largă a materialelor recuperabile și reciclabile rezultate atât în procesul productiv cât și după scoaterea din uz a produselor respective.

Toate aceste probleme au fost, recent, amplu dezbătute — cu referire la lucrările de investiții și construcții, precum și la producerea și folosirea materialelor de construcții — în cadrul unei consfătuiri de lucru, organizată la C.C. al P.C.R. din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu participarea unui număr mare de specialiști, proiectanți și tehnologi, și de cadre cu munci de răspundere în ministere, organe centrale de sinteză, centrale, întreprinderi, institute și aparatul central al partidului. Cu această ocazie, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia necesitatea de a încheia, într-o perioadă cât mai scurtă, acțiunea de tipizare a tuturor construcțiilor și a materialelor de construcții, pornind de la necesitatea reducerii simțitoare a consumurilor materiale și energie. Criticând exagerările ce s-au făcut simțite în activitatea de proiectare a noilor obiective industriale și a construcțiilor de locuit și social-culturale care, prin supradimensionări nejustificate și promovarea unor materiale de construcții cu conținuturi energetice ridicate, au determinat creșterea rapidă a costului investițiilor și implicit reducerea simțitoare a volumului fizic al investițiilor realizate din fondurile inițial planificate, s-a subliniat necesitatea acționării fără întârziere pentru scoaterea din consum a materialelor de construcții mari consumatoare de combustibili și energie la toate lucrările de investiții, unde acest lucru este posibil, și limitarea la strictul necesar a utilizării acestora. În cazurile în care condițiile de lucru necesită — în mod indispensabil — utilizarea unor astfel de materiale; aceasta, cu atât mai mult, cu cât — după cum este cunoscut — costul petrolului a crescut, în câțiva ani, de aproape 25 ori, tendință ce se va menține și în viitor.

În același scop, atât în realizarea construcțiilor de locuințe cât și a celor industriale și agricole, trebuie să ne întoarcem la folosirea materialelor tradiționale, ce pot fi realizate cu consumuri energetice reduse din materiale existente pe plan local în fiecare județ, optică la care s-a renunțat cu prea multă ușurință.

În vederea creșterii eficienței consumurilor materiale și energetice în lucrările de construcții și investiții, s-au trasat, cu ocazia amintită, sarcini și răspunderi concrete pentru adâncirea tipizării și normării materialelor de construcții pentru fiecare tip de construcție, aceasta decurgând din proiectele tip ale construcțiilor, ce vor trebui mult reduse ca număr. În viitor, nici un obiectiv nu va fi aprobat și finanțat decât pe baza unui proiect tip, care să stabilească sortimentele și cantitățile materiale și energetice maxime ce pot fi folosite la realizarea obiectivului respectiv.

TIPIZAREA ȘI NORMAREA CONSUMURILOR

Tipizarea și normarea consumurilor, care constituie principala modalitate de a direcționa utilizarea rațională și valorificarea superioară a resurselor materiale și energetice, influențează direct — în sensul reducerii — nivelul costurilor de producție și a stocurilor de materii prime și materiale și contribuie substanțial la îmbunătățirea calității materialelor prin creșterea fiabilității, concomitent cu mărirea productivității muncii atât în sectoarele productive cât și în cele consumatoare. De asemenea, tipizarea are influențe pozitive asupra întrebuintării și exploatării mașinilor, utilajelor și agregatelor industriale prin reducerea sortimentului de piese de schimb și amplificarea posibilităților de a recondiționa piesele uzate prin tehnologii de mare randament.

Analizele efectuate în unitățile productive și consumatoare relevă o **diversitate nerațională** a sortimentului de materiale folosite, întrebuintarea unor materiale scumpe și deficitare în cazuri în care condițiile de lucru nu justifică decizia adoptată. Se pot da exemple numeroase de utilizări necorespunzătoare a materialelor. Esențial este să reținem că trebuie să acordăm mai multă atenție acestei alegeri a materialelor, decizie cu implicații majore asupra eficienței utilizării resurselor materiale și energetice. Trebuie să ne obișnuim ca luarea deciziei în ceea ce privește alegerea materialelor s-o fundamentăm pe un volum mai mare și mai larg de informații decât pînă în prezent, în afara proprietăților de întrebuintare și tehnologice fiind necesar să analizăm conținuturile energetice și **deveze** ale materialelor intrate în competiție, disponibilitatea și proveniența lor, prețul materialelor și al principalelor operații de punere în formă. Întrucît o asemenea decizie cere un număr imens de informații, se impune ca în viitor aceasta să se facă cu ajutorul metodelor moderne de care dispunem pentru prelucrarea automată a datelor.

Normarea științifică a consumurilor materiale și energetice înseamnă de fapt planificarea utilizării optime a acestor resurse pentru fabricarea unui anumit produs, ținîndu-se seama de condițiile concrete de lucru din fiecare întreprindere, de resursele de care dispunem și de cerințele promovării largi a unor tehnologii eficiente de fabricație; normarea are, deci, un rol stimulator al spiritului de economisire a materialelor și energiei de către fiecare colectiv (de proiectare, execuție sau consum).

Între normarea consumurilor și tipizare există o strînsă legătură. Pe baza unor proiecte tipizate se pot stabili riguros cantitățile de materiale necesare pentru fabricarea

produselor respective, devenind posibilă o normare științifică a consumurilor. În plus, tipizarea materialelor și produselor, asigurând mărirea seriei de fabricație, permite aplicarea unor tehnologii avansate cu pierderi cât mai mici de materiale și cu consumuri energetice mai reduse, condiții de care se ține seama la normarea consumurilor. Practic, în acțiunea de intensificare a tipizării și normării consumurilor, care s-a desfășurat la nivelul tuturor întreprinderilor, institutelor de cercetare științifică și inginerie tehnologică, al centralelor industriale și ministerelor, în aria analizelor au fost cuprinse toate materialele și produsele fabricate și consumate în țară. Până în prezent au fost investigate peste 700 mii de sortimente și tipodimensiuni, propunându-se în medie o reducere cu cca. 50% a acestora. De asemenea, din studierea a peste 1 500 proiecte de construcții, s-a concluzionat că acestea pot fi reduse la jumătate.

În ceea ce privește **activitatea de normare a consumurilor materiale și energetice**, menționăm faptul că în prezent planul normelor de consum, aprobate la nivel central pe anul 1980, cuprinde un număr de peste 13 mii norme și normative de utilizare rațională și economică a resurselor materiale și energetice, prin care sînt normate integral principalele materii prime, materiale, combustibili și energie consumate pentru producție și exploatare, cum sînt: oțelul lingou și semifabricatele turnate continuu pentru laminare, cocsul metalurgic de furnal, laminatele din oțel, combustibilii și energia electrică.

În ceea ce privește cîncinalul viitor, 1981—1985, concomitent cu extinderea nomenclatorului de materiale normate prin indicatorii cuprinși în planul de stat, se acționează pentru fundamentarea nivelurilor normelor de consum printr-un program special de reducere a consumurilor de materii prime și materiale, care stabilește, pentru fiecare grupă de produse prevăzute în plan și material propus normării, cota de reducere a normelor de consum pe principalele căi de acționare, cum sînt: reducerea greutății proprii, îmbunătățiri tehnologice, perfecționarea structurii de producție și extinderea înlocuitorilor. Deopotrivă acest program special pentru reducerea consumurilor materiale directivează activitatea de cercetare și proiectare destinată reducerii consumurilor materiale, prin stabilirea sarcinilor ce revin sectoarelor de concepție și pregătire a fabricației.

În cadrul acțiunii de tipizare și normare trebuie urmărită cu precădere înlocuirea materialelor mari consumatoare de energie și materii prime din import sau cu consumuri mari în execuție, prin materiale ce pot fi realizate cu consumuri energetice minime, din materii prime existente pe plan local, **în fiecare județ**. Aceasta constituie una din problemele esențiale ale utilizării raționale și valorificării superioare ale resurselor materiale și energetice căreia trebuie să-i acordăm toată atenția. Așa cum indica, la consfătuirea amintită, secretarul general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, va trebui să se studieze rocile de care dispunem, ca pe baza substanțelor pe care acestea le conțin să creăm noi surse de materii prime și din acestea să realizăm noi materiale prin tehnologii cât mai ieftine și cu consumuri energetice cât mai reduse. Materialele noi, astfel realizate, să le omologăm și să le introducem în nomenclatorul materialelor tipizate, care trebuie încontinuu completat, îmbunătățit și ținut la zi prin introducerea unor noi materiale eficiente și prin renunțarea la altele devenite

deficitare și scumpe în comparație cu cele nou asimilate. Tipizarea și normarea trebuie înțeleasă, deci, ca o activitate continuă, supusă permanent unui proces de perfecționare.

CERINȚA VALORIFICĂRII TUTUROR COMPONENTELOR DE MATERII PRIME ȘI MATERIALE

Valorificarea subproduselor și a materialelor recuperate.

Necesitatea de a utiliza mai rațional materiile prime și de a reduce cât mai mult consumul lor, impune ca nici o sursă de materii prime să nu fie neglijată. În aceste condiții, o mai bună reciclare a subproduselor și materialelor industriale refolosibile, a resturilor menajere și a materialelor rezultate din dezmembrarea produselor scoase din uz este tehnic posibilă și economic justificată. Conducerea partidului, prin secretarul său general, a atras atenția, în numeroase ocazii, asupra importanței pe care o prezintă aceste resurse naționale care trebuie exploatare la maximum, astfel încît prin valorificarea lor să se acopere cel puțin jumătate din necesarul de materii prime și materiale, aceasta cu atît mai mult cu cît ele înglobează un volum însemnat de resurse energetice care se pierd în cazul în care nu sînt reciclate.

Unul din aspectele concrete importante ale reciclării, asupra căruia trebuie să ne concentrăm în mod deosebit atenția, îl constituie economia de energie pe care o determină. Obținerea de aluminiu secundar din materiale recuperate, bunăoară, se face cu un consum energetic care reprezintă cca. 3% din energia consumată pentru a obține aluminiu primar din bauxită. Elaborarea oțelului plecînd de la fier vechi determină o economie de 55% energie, iar a cuprului electrolitic din material recuperat de 90%. Alături de recuperarea și reciclarea metalelor, ar trebui extinsă și generalizată noțiunea, încă insuficient cunoscută, a stocurilor de metal „în folosință” sau „fondul de metal” al țării. Trebuie făcute eforturi pentru cunoașterea fondului existent, a stadiului său de îmbătrînire, de reînnoire etc., pentru ca pe această bază să fundamentăm mai temeinic volumele de recuperat și valorificat. În legătură strînsă cu aceasta este necesar să se precizeze cota pierderilor nerecuperabile la scara societății: uzură, arderi, coroziune etc.

Proiectanții trebuie dirijați pentru adoptarea unor scheme de tratare a minereurilor și a materiilor prime în industriile primare, precum și a unor fluxuri de fabricație în industriile prelucrătoare, care să permită să se recupereze aproape integral sub-produsele sau co-produsele ce în prezent nu-și găsesc valorificarea și adesea se pierd pentru totdeauna. Exemplele sînt numeroase: vanadiul din zăcă-

mintele de magnetită, fluorul, vanadiul, uraniul și pământurile rare din fosforite, cadmiul și bismutul din minereurile de plumb, metalele conținute în cenușele de centrale. În această direcție se impune adoptarea organizării producției pe baza **principiilor procesului circular activ**. Ținând seama de importanța economică a acestei surse de asigurare a unei părți însemnate din resursele materiale necesare dezvoltării noastre social-economice, trebuie dusă o luptă continuă contra discriminării arbitrare, de care dau încă dovadă numeroși „specialiști“, realizată între materialele noi și cele recuperabile sau rezultate prin valorificarea de materiale refolosibile.

La sfârșitul anului trecut, cadrul legislativ și organizatoric al valorificării materialelor refolosibile a fost perfecționat prin Decretul Consiliului de Stat nr. 465 din 28 decembrie 1979, care stabilește sarcini și răspunderi concrete referitoare la punerea în valoare a acestei importante resurse și pune bazele unei rețele corespunzătoare pentru colectarea, gospodărirea, prelucrarea și livrarea materiilor prime vechi și a materialelor și produselor refolosibile, prin înființarea în fiecare județ de întreprinderi cu acest profil reunite în cadrul unei centrale subordonată Ministerului Aprovizionării.

Valorificarea materiilor prime vechi și a materialelor și produselor refolosibile, această a doua mare direcție de acțiune a politicii de economisire a resurselor materiale și energetice, alături de **utilizarea rațională și valorificarea superioară a resurselor materiale și energetice noi**, ridică patru probleme de mare complexitate și efort tehnico-organizatoric: reîntrebuințarea lor ca atare, recondiționarea pieselor, elementelor componente și produselor uzate, reciclarea materialelor și materiilor prime refolosibile și colectarea acestora. Cazul cel mai cunoscut al **reîntrebuințării ca atare** îl constituie reutilizarea ambalajelor. Este drept, în acest domeniu țara noastră dispune de experiență, de mulți ani fiind organizată recircularea sticlelor și borcanelor, lăzilor, navetelor și a altor ambalaje. Cu toate acestea, sînt nenumărate exemple de ambalaje care astăzi se pierd odată cu utilizarea produsului deși, cu puțin efort și bunăvoință, ele ar putea fi colectate și reutilizate. Este cazul tuturor buteliilor din mase plastice pentru lubrifianti, al flacoanelor tip spray, al cutiilor de cremă, al tuburilor tip pastă de dinți, al flacoanelor de medicamente și multe altele.

În domeniul ambalajelor supuse reciclării, Decretul nr. 465 stabilește sarcini concrete privind circulația ambalajelor cu mărfuri și a ambalajelor goale pînă la locul de reutilizare, aducînd importante simplificări în acest domeniu. În îndeplinirea unei prevederi din acest decret au fost stabilite pentru ambalajele întrebuintate repetat, normative privind duratele de serviciu și numărul minim de cicluri de utili-

zare, care au fost aprobate prin Decretul nr. 146 din 5 mai 1980.

Recondiționarea, adică reînnoirea pieselor și produselor uzate, ridică probleme de cost și calitate, care pot fi rezolvate, precum și unele bariere mai mult de natură psihologică din partea consumatorilor, care trebuie convinși că piesele și produsele recondiționate prezintă aceleași garanții de siguranță în exploatare ca și cele noi. Cele mai elocvente exemple în această privință sînt pneurile reșapate, uleiurile regenerare și piesele de schimb recondiționate. Pentru învingerea barierei psihologice este necesar și un efort din partea producătorilor pentru asigurarea unei calități ireproșabile a operațiilor de recondiționare, căci cele mai mici defecțiuni amplifică rezistența consumatorilor.

Reciclarea sau transformarea produselor uzate prin reintroducerea lor în procesele de fabricație, deși intrată în uz pentru multe produse, cum sînt îndeosebi metalele și unele textile, se află la început; cîmpul de aplicare este încă nelimitat în domeniul hîrtiei, textilelor, sticlăriei, materialelor de construcții, maselor plastice etc. O mare resursă, în această privință, este constituită de resturile menajere care conțin importante cantități de fier, aluminiu, hîrtie, staniu etc.

Reîntrebuințarea, recondiționarea și reciclarea sînt toate condiționate, în cel mai înalt grad, de **colectarea** materiilor prime vechi și a materialelor și produselor refolosibile. Centrala pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile, nou înființată, constituie forma organizatorică prin care să se realizeze politica statului nostru în acest domeniu.

În concluzie, trebuie subliniat din nou că reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, dezvoltarea bazei de materii prime a resurselor din fiecare județ și valorificarea materialelor și produselor refolosibile constituie principalele direcții de acțiune pentru materializarea politicii partidului nostru privind economisirea și valorificarea superioară a resurselor materiale și energetice. Deopotrivă, acestea se înscriu ca o condiție fundamentală a asigurării dezvoltării economico-sociale a țării în ritmurile adoptate de Congresul al XII-lea al partidului.

dr. ing. Aurel CONSTANTINESCU

ÎNTREBĂRI :

1. Care sînt principalele domenii de acțiune pentru reducerea consumurilor energetice și materiale ?
2. Cum se acționează în propria unitate pentru respectarea consumurilor specifice ?
3. Ce căi utilizați pentru a asigura integrarea utilă în circuitul productiv a așa-numitelor subproduse și materiale deja folosite ?

ANUNȚ !

În numărul viitor al Suplimentului : **Breviar de noțiuni și termeni în comerțul internațional**

MOBILIZAREA ÎNTREGULUI POTENȚIAL PENTRU REALIZAREA EXEMPLARĂ, LA INDICIILE CANTITATIVI ȘI CALITATIVI, A SARCINILOR DE PLAN

Îndeplinirea cu succes a obiectivelor planului național unic de dezvoltare economico-socială pe perioada 1976—1980 — cel de-al doilea plan cincinal al etapei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, care se bazează deopotrivă pe rezultatele obținute în cei 4 ani care au trecut ca și pe îndeplinirea sarcinilor planificate pe anul 1980, se înscrie ca un important pas înainte al economiei românești, ferm angajate pe drumul creșterii economico-sociale, pentru situarea României, la finele anului 1985, în rîndul țărilor cu o dezvoltare economică medie. Munca plină de abnegație, disciplinată, a colectivelor de oameni ai muncii — stimulată de documentele de partid și de stat, de cuvîntările și indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prilejuite de plenarele C.C. al P.C.R. și vizitele de lucru la diverse unități industriale și agricole din țară, transpune cu însuflețire în viață sarcinile cantitative și calitative de plan, ale acestui ultim an al cincinalului în curs. Este și trebuie să fie tot mai caracteristică pentru această etapă mobilizarea amplă a întregului potențial uman și material din toate unitățile pentru realizarea prevederilor pe anul 1980 la nivelurile stabilite, în condițiile aplicării măsurilor adoptate cu privire la perfecționarea mecanismului economico-financiar.

Astăzi, cînd criza materiilor prime și energiei domină viața economică în întreaga lume, problematica dezvoltării economico-sociale are ca imperativ absolut utilizarea cît mai eficientă a tuturor resurselor materiale în întreaga economie, economisirea acestora pe toate căile. În acest scop, măsurile hotărîte de partid și de stat pentru reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie, valorificarea lor superioară ținînd seama de progresul tehnic și îmbunătățirea structurii producției, utilizarea optimă a capacităților de producție, recuperarea resurselor refolosibile rezultate din procesele de producție și de consum și reintroducerea lor în circuitul economic reclamă o intensificare a preocupărilor și acțiunilor în aceste direcții, în toate unitățile din economie, pentru accentuarea laturilor calitative și creșterea, pe această bază, a eficienței economice, atît în fiecare ramură economică în parte, cît mai cu seamă în subramurile industriei, îndeplinirea exemplară a sarcinilor respective.

Intensificarea preocupărilor și acțiunilor în direcțiile susarătate este imperios necesară dacă ne gîndim atît la unele lipsuri manifestate în cursul anului trecut, dar mai ales la ritmurile de creștere ce trebuie realizate la principalii in-

dicatori ai dezvoltării în anul 1980 față de 1979, respectiv de 8,8 la sută la venitul național, de peste 11 la sută la producția industrială, de 4,9 la sută în investiții, de 14,8 la sută în comerțul exterior și de peste 8 la sută la productivitatea muncii. Asemenea ritmuri au menirea să asigure încheierea cincinalului actual atît cu realizarea prevederilor planului inițial, cît și a prevederilor suplimentare, asigurînd astfel o bază temeinică pentru perioada 1981—1985.

NECESITATEA INTENSIFICĂRII PREOCUPĂRILOR PENTRU CREȘTEREA CALITATIVĂ A ACTIVITĂȚII

Una din direcțiile de mare însemnătate în care s-a acționat și se acționează în etapa actuală o constituie **acelerarea procesului de modernizare a structurii economiei și industriei, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale**. Esențială pentru făurirea unei economii moderne, de mare productivitate și eficientă, această orientare stă astăzi deopotrivă la baza opțiunilor la nivel național privind optimizarea proporțiilor economiei naționale, precum și a deciziilor ce se iau la nivelul întreprinderilor pentru perfecționarea continuă a producției. Ca atare, ea direcționează întreaga activitate de cercetare, proiectare și execuție, de pregătire și ridicare a calificării cadrelor, reprezintă factorul hotărîtor pe seama căruia țara noastră și-a propus să realizeze, într-o perioadă relativ scurtă, creșterea de cîteva ori a productivității muncii, reducerea substanțială a costurilor de producție, ridicarea parametrilor tehnico-funcționali și economici ai produselor la nivelul posibilităților oferite de tehnica contemporană.

În acest context este de evidențiat, de exemplu, că în **industria energetică** s-a accentuat procesul de restructurare a consumului de purtători de energie în sensul creșterii ponderii cărbunilor (cca. 54,1 mil. tone în 1980) — îndeosebi a lignitului. În **industria metalurgică**, în condițiile creșterii producției de oțel la cca. 15,6 mil. tone în 1980 se impune să se acționeze pentru valorificarea metalului în produse metalurgice finite cu grad avansat de prelucrare. Modernizarea în continuare a structurii producției, creșterea economicității și ridicarea nivelului calitativ al produselor **industriei constructoare de mașini și industriei chimice** are o însemnătate deosebită în etapa actuală.

Aceste ramuri, atât prin ponderea lor în producția industrială a țării, cât și prin natura produselor fabricate, au un rol determinant în înzestrarea tehnică a întregii economii și lărgirea bazei proprii de materii prime, în creșterea volumului și eficienței exportului țării noastre.

Construcțiile de mașini sînt orientate spre realizarea de produse cu parametri tehnico-funcționali și economici ridicați și promovarea fermă a proceselor moderne de prelucrare a metalului, acordîndu-se prioritate electrotehnicii, electronicii, mecanicii fine și opticii, producției de mașin-unelte, utilaje complexe și linii complete de mare capacitate. Industria chimică, creată în anii construcției socialiste, ca rezultat al unor mari eforturi, și care s-a dovedit un factor de mare însemnătate pentru ridicarea calității activității economice, a calității vieții oamenilor își va spori producția în actualul cincinal în condițiile accelerării proceselor de modernizare a structurii acesteia și diminuării consumului respectiv de energie. Sarcini sporite sînt prevăzute în domeniile: valorificării complexe a resurselor de țel și gaze prin adîncirea gradului de chimizare, în scopul lărgirii bazei naționale de materii prime și sporirii exportului de produse cu un grad avansat de prelucrare; realizării de sortimente superioare de cauciuc sintetic, de fibre și fire sintetice cu proprietăți fizico-mecanice cît mai apropiate de cele ale produselor naturale; îmbunătățirii structurii materialelor plastice; dezvoltării și diversificării produselor de sinteză fină și de mic tonaj. Totodată, sporirea și diversificarea producției de îngrășăminte și pesticide reflectă preocuparea pentru intensificarea chimizării agriculturii, pentru ridicarea calității muncii și productivității în această ramură de bază a economiei naționale.

În industria lemnului creșterea producției se bazează integral pe sporirea gradului de valorificare a masei lemnoase, iar în industria materialelor de construcții este de subliniat accentul care se pune pe materialele ușoare și lefline în scopul extinderii soluțiilor constructive moderne și eficiente. În industria ușoară sporesc cu precădere producția de țesături fine și tricotațe cu un grad înalt de finisaj, producția de încălțăminte de calitate, iar în industria alimentară sporesc tot mai mult produsele cu valoare nutritivă ridicată, sînt însușite tehnologii noi care permit îmbogățirea gamei sortimentale, precum și prelucrarea integrală a subproduselor rezultate din procesul de fabricație.

Cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și progresul tehnic sînt integrate tot mai organic cu proiectarea, învățămîntul și producția, potențialul științific fiind orientat spre amplificarea substanțială a aportului la accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării, la obținerea unor noi materiale cu caracteristici superioare, la fabricarea de mașini și utilaje de înaltă productivitate, de calitate tot mai bună, la aplicarea de noi tehnologii care să conducă la reducerea consumurilor materiale de toate categoriile, la creșterea mai rapidă a productivității muncii. Creșterea mai accelerată a indicilor de folosire a forței de muncă, a resurselor materiale, a mașinilor, utilajelor și suprafețelor de producție reprezintă un obiectiv indisolubil legat de sporirea substanțială a productivității muncii, scop în care toate unitățile economice trebuie să-și mobilizeze toate eforturile.

ACȚIUNI FERME PENTRU INCADRAREA RIGUROASĂ ÎN NORMELE DE CONSUM

Trecerea cu hotărîre la aplicarea măsurilor stabilite și luarea altora ce se dovedesc necesare pentru realizarea în întregime a planului pe acest an, pentru încheierea cu succes a planului cincinal actual în toate unitățile economice, trebuie să aibă în vedere faptul că în dimensionarea bazei materiale pentru acest an s-a luat în considerare accentuarea reducerii consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică, creșterea gradului de prelucrare a materiilor prime și extinderea colectării și valorificării resurselor refolosibile, că determinarea consumurilor de toate categoriile s-a făcut pe baza normelor fizice pe produse și grupe de produse. De asemenea, nu trebuie omis că asigurarea echilibrului balanței energiei primare s-a asigurat prin accentuarea reducerii consumurilor specifice de energie în toate sectoarele de activitate.

Astfel, pe ansamblul industriei, atât indicele mediu de consum energetic cît și cel de consum de energie electrică sînt prevăzute să scadă sensibil, iar în plan s-au prevăzut sarcini importante pentru recuperarea resurselor energetice secundare — combustibile și termice. Deoarece în construcția de mașini s-a prevăzut diminuarea consumurilor specifice de laminate în condițiile unui grad mai ridicat de folosire a metalului, precum și o reducere substanțială a consumurilor de țevi din oțel, oțeluri de scule, bare trase ș.a., respectarea consumurilor de metal stabilite reclamă eforturi sporite în toate întreprinderile de profil pentru revizuirea proiectelor de execuție a unor mașini și utilaje, în scopul reducerii greutateii acestora, diminuării adaosurilor și pierderilor de prelucrare, extinderii tehnologiilor moderne, concomitent cu îmbunătățirea structurii producției în această ramură. De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că reducerile prevăzute obligă întreprinderile să acționeze ferm pentru extinderea tipizării materialelor, a mașinilor, instalațiilor și utilajelor tehnologice, a unor repere și subsansamble din componența acestora, precum și a utilajelor, aparatelor și ansamblelor standardizate de uz general.

În activitatea de construcții reducerile prevăzute la consumurile de materiale implică extinderea tipizării soluțiilor constructive, precum și a utilizării proiectelor tip. În special în domeniul construcțiilor industriale, la lucrările hidroenergetice și în transporturi și telecomunicații. În acest scop, pe baza indicațiilor conducerii superioare, organele de specialitate cu atribuții în acest domeniu, ca și Ministerul Construcțiilor Industriale, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, consiliile populare județene, ministerele care au în subordine organizații de construcții-montaj și institutele de proiectare au acționat în direcția definitivării soluțiilor constructive îmbunătățite, a normativelor de utilizare, precum și introducerea acestora în proiecte încă din acest an. De asemenea, în asigurarea bazei materiale a planului a sporit participarea materialelor refolosibile, prevăzîndu-se introducerea în circuitul economic în anul 1980 a unor materii prime recuperate care vor contribui la obținerea producției de oțel, de cupru de convertizor, a resurselor de masă lemnoasă.

Se desprinde, deci, cu acuitate una din cele mai importante direcții în care trebuie orientate eforturile tuturor unităților economice și anume către **reducerea cheltuielilor materiale, utilizarea cu randamente superioare a tuturor resurselor de materii prime, materiale, combustibili și energie.** În acest context, o semnificație deosebită are sublinierea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la direcțiile în care trebuie acționat pentru accelerarea dezvoltării țării noastre în actualul cincinal: „Un obiectiv important al planului suplimentar este creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, realizarea unor produse de mai mare tehnicitate, de calitate superioară. În țara noastră, care importă cea mai mare parte a materiilor prime industriale, această sarcină este esențială pentru modernizarea economiei și ridicarea bunăstării întregului popor”. Acționându-se în direcția reducerii cheltuielilor materiale prin diminuarea sistematică, fundamentată, a consumurilor specifice, introducerea și aplicarea pe scară largă a progresului tehnic și tehnologiilor avansate în toate ramurile, extinderea utilizării materialelor moderne, eficiente, cu caracteristici superioare și a înlocuitorilor, se creează condiții pentru ridicarea substanțială a gradului de valorificare a materiilor prime, reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social.

Accentuarea creșterii indicilor de valorificare în procesul realizării planului, la țiteiul supus prelucrării și chimizării, oțelului în producția de laminate, metalului în construcția de mașini, masei lemnoase, firelor de bumbac pentru țesături, pieilor pentru încălțăminte asigură realizarea de economii suplimentare, contribuie la creșterea valorii producției nete, a eficienței economice în întreprinderile producătoare. În ce privește gospodărirea rațională a energiei primare și energiei electrice, ținând seama atât de problemele concrete ale țării noastre, cât și de fenomenele prezente pe plan mondial, trebuie intensificate măsurile pentru sporirea randamentelor energetice, modernizarea instalațiilor consumatoare, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, reducerea consumurilor tehnologice în centralele electrice și a pierderilor în rețelele de transport și distribuție. Amplificarea preocupărilor cu privire la creșterea permanentă a eficienței fondurilor fixe, al căror volum sporște continuu ca urmare a programelor de investiții, contribuind la îmbunătățirea gradului de înzestrare a muncii cu mijloace moderne, asigură ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a activității în toate ramurile, reprezintă una din cerințele esențiale ale accelerării procesului de dezvoltare și modernizare a economiei naționale. Prin toate acestea se răspunde unor comandamente de prim ordin ale progresului economiei noastre, apte să evidențieze posibilități însemnate pentru creșterea nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării.

REALIZAREA INTEGRALĂ ȘI RITMICĂ A PLANULUI ÎN UNITĂȚI FIZICE ȘI LA EXPORT

În etapa actuală, potrivit măsurilor luate cu privire la perfecționarea mecanismului economico-financiar, eforturile trebuie îndreptate cu toată energia pentru **realizarea planului în unități fizice în toate sectoarele**, începând cu sec-

toarele extractive de materii prime și combustibili, respectiv de cărbune, minereuri și țitei. Se impune să se acționeze printr-o organizare riguroasă a producției în toate ramurile producătoare de produse prelucrate, de mașini, utilaje și instalații, în sortimentele stabilite, pentru livrarea acestora la termen sectoarelor extractive, precum și altor beneficiari. Pentru realizarea produselor trebuie depuse toate eforturile ca ele să fie de calitate superioară, să corespundă exigențelor beneficiarilor. Numai realizarea producției fizice în sortimentele planificate și contractate cu beneficiarii justifică eforturile depuse în întreprinderi, asigură condiții pentru creșterea eficienței economice. Ținând seama de dotarea întreprinderilor noastre cu utilaje tot mai complexe, eforturile se impun mobilizate și pentru asigurarea pieselor și subansamblelor necesare, dar tot atât de important este ca și întreprinderile dotate cu astfel de mijloace să-și intensifice preocupările pentru recondiționarea și refolosirea pieselor și subansamblelor, mașinilor și utilajelor în funcțiune în întreprinderile respective.

Pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan devine imperios necesar ca întreprinderile să se preocupe în cel mai înalt grad de organizarea activității productive asigurând o **ritmicitate riguroasă a producției, decadă de decadă, lună de lună, zi de zi.** Aceasta permite, nu numai îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan decadales, lunare, trimestriale, anuale, dar elimină cu desăvârșire munca în asalt, care cauzează mari neajunsuri atât întreprinderilor respective cât și beneficiarilor lor.

În ceea ce privește **exportul produselor economiei noastre** se impun intensificate preocupările pentru producerea de sortotipodimensiuni solicitate de beneficiari; este necesar ca produselor să li se asigure competitivitatea cu cele existente pe plan mondial. Deopotrivă, trebuie avute în vedere schimbările calitative intervenite în comerțul nostru exterior. Acțiunile tuturor întreprinderilor se impun orientate cu precădere către creșterea constantă a exportului planificat, prin prospectarea piețelor externe și asigurarea cu contracte a produselor pe care le fabrică, ținând o legătură permanentă cu întreprinderile de comerț exterior și cu beneficiarii externi.

Toți factorii implicați în această activitate este necesar să aibă în vedere că evoluția exportului în ritmurile și volumele prevăzute în plan este strâns legată de îmbinarea unor acțiuni complexe care se asigură, în primul rând, prin conlucrarea care trebuie să existe între întreprinderile din țară care concură la fabricarea produselor, care condiționează până la urmă calitatea și competitivitatea produselor noastre în confruntare cu piața externă. Pe această cale, se poate asigura produselor noastre un grad ridicat de prelucrare, un nivel tehnic superior, ca ele să încorporeze o înaltă concepție și creativitate proprie. Sarcinile mari pe care le avem la export atât în acest an cât și în cincinalul viitor, în special în ramura construcțiilor de mașini, obligă la **schimbări esențiale în activitatea productivă a întreprinderilor.**

Organizațiile de partid din unități au consemnat în agenda lor de lucru toate aceste imperative, mobilizând eforturile colectivelor de muncă pentru ca la sfârșitul fiecărei perioade de plan să nu se înregistreze nici un fel de rezistențe față de prevederi.

Toma MELINTE

INTREBĂRI :

1. În ce direcții trebuie să se desfășoare preocupările în propria unitate pentru ridicarea calitativă a activității ?
2. În ce constă imperativul înlăptuirii integrale a sarcinilor de plan, a celor privind producția fizică și exportul ?

Un obiectiv de cea mai mare însemnătate:

INVESTIȚIILE TREBUIE SĂ PRODUCĂ LA TERMEN ȘI LA CALITATEA CERUTĂ

Dezvoltarea dinamică și complexă a economiei naționale a demonstrat pe deplin legătura indisolubilă ce există între politica investițiilor și creșterea economică. Ritmurile înalte de dezvoltare economică, promovarea unor noi și importante mutații structurale în economie, sporirea avuției naționale și a venitului național nu ar fi fost posibile fără înfăptuirea unor ample programe de investiții (tabel nr. 1).

Tabel nr. 1

Volumul investițiilor în economia națională în perioada 1950—1985

— miliarde lei —

Perioada	Volumul investițiilor în economia națională
1951—1953	62
1956—1960	100
1961—1965	200
1966—1970	330
1971—1975	549
1976—1980	970
1981—1985	1300—1350

Transpunând în viață orientările și indicațiile partidului și statului nostru, personal ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu în primii patru ani ai actualului cincinal au fost înregistrate în continuare progrese simțitoare în dezvoltarea și modernizarea economiei naționale, prin realizarea anuală a unor volume de investiții importante; pînă în prezent au fost realizate investiții al cărui volum se ridică la peste 720 mld. lei. Cele aproape 970 mld. lei care se preliminară a fi înfăptuite în cel de-al 6-lea plan cincinal de dezvoltare economico-socială a României socialiste, reflectă, încă o dată, amploarea activității constructive, uriașa desfășurare a unui front larg al investițiilor pe întregul cuprins al țării.

Materializarea acestui potențial investițional va permite o creștere puternică a fondurilor fixe — cea mai importantă componentă a avuției noastre naționale. De exemplu, dacă în anul 1975 fondurile din economie reprezentau 1200 mld. lei, la sfîrșitul anului 1980 ele vor ajunge la aproape 2000 mld. lei. Dincolo de aceste valori absolute se regăsesc noi și moderne capacități de producție puse în funcțiune, al căror număr se va ridica la aproape 2800, fiecare dintre ele lărgind zestrea tehnică aflată în dotarea și administrarea unităților economice și a colectivelor de oameni ai muncii în calitatea lor de proprietari, producători și consumatori.

După cum este cunoscut anul 1980 este nu numai anul final al actualului cincinal, ci și o bază puternică pe care

urmează să se edifice economia țării în cincinalul 1981—1985. Tocmai în această lumină este necesar să apreciem tot ceea ce a realizat pînă acum și ceea ce urmează să înfăptuim în cursul acestui an, în anul 1981 și mai departe în ceilalți ani ai celui de-al 7-lea plan cincinal. Potrivit prevederilor, în acest an va continua desfășurarea de amploare a activităților constructive. Prin plan s-a prevăzut realizarea unui volum de investiții în economia națională care se ridică la 244,5 mld. lei, aproape egal cu tot ceea ce s-a investit în perioada 1966—1969, (tabel nr. 2). Aceste fonduri sînt chemate să susțină dezvoltarea și modernizarea bazelor tehnico-materiale a economiei noastre naționale, să implementeze pe o scară tot mai largă progresul tehnic în toate sectoarele de activitate economică și socială. În acest ultim an al cincinalului actual urmează a fi puse în funcțiune încă 670 noi capacități de producție industriale și agro-zootehnice mai importante care vor mări simțitor avuția țării noastre.

Tabel nr. 2

Volumul investițiilor în economia națională în anul 1980

	mld. lei	%
Investiții în economia națională	244,5	100,0
din care:		
Industrie	133,1	54,4
Agricultură și silvicultură	29,9	12,2
Construcții	8,0	3,3
Transporturi și telecomunicații	27,4	11,2
Cercetare științifică și dezvoltare tehnologică	2,1	0,9
Comert, alimentație publică etc.	5,9	2,4
Învățămînt, cultură, sănătate etc.	6,1	2,5
Construcții de locuințe	23,7	9,7
Gospodărie comunală	6,7	2,7

O EFICIENTĂ SPORITĂ DE LA FIECARE LEU INVESTIT

Întreaga strategie a politicii economice a partidului și statului nostru în domeniul investițiilor, este concepută în condițiile obținerii unei eficiențe sporite de la fondurile alocate de către societate. Pentru fructificarea eforturilor făcute pentru investiții, printre alte criterii se are în vedere și materializarea lor în termene cît mai scurte în fon-

duri fixe, obținerea de la fiecare leu investit și de la fiecare unitate de fond fix a unor nivele maxime de producție, de producție netă, de beneficii și de venit național. Așa de exemplu, prin planul național unic pe anul 1980 s-a avut în vedere o devanșare a ritmului de creștere a investițiilor și a fondurilor fixe, de către cel al producției nete și al venitului național (tabel nr. 3). Sînt prevederi pe care realizarea progresului de amploare al economiei noastre le impune a fi îndeplinite în mod exemplar.

Tabel nr. 3

Dinamica principalilor indicatori care caracterizează dezvoltarea economică în anul 1980

— în procente —

Indicatorii	1980
	1979
Volumul investițiilor în economia națională	104,9
Volumul fondurilor fixe	105,8
Valoarea producției nete	111,5
Venitul național	108,8

Desigur, în îndeplinirea programelor de investiții din cei patru ani care au trecut din acest cincinal, cit și pentru acest an s-au obținut realizări. Cu toate succesele consemnate, așa cum adeseori s-a apreciat în documentele de partid, rezultatele din acest sector important de activitate al economiei noastre naționale nu sînt întru totul satisfăcătoare, unele din rezultatele ce le-am obținut s-au situat sub prevederile planului. Iată numai un singur exemplu: dintr-un număr de 1300 capacități de producție care s-au urmărit la nivel central în anul 1979, 580 din ele nu au fost realizate ca urmare, în principal a dispersării forțelor de construcții pe un număr prea mare de obiective de investiții, începerii concomitente, fără a fi asigurate condițiile de execuție, a mai multor lucrări de investiții, nesprajirii constructorilor de către unii beneficiari ai investițiilor, nelivrării la termenele contractuale prevăzute a unor mașini și utilaje și altele.

În aprecierea rezultatelor desigur că nu pot fi ignorate unele greutăți obiective cu care a fost confruntată și este confruntată economia noastră națională. Fenomenele ce se manifestă pe plan mondial au avut și au, evident, o serie de implicații și asupra producției din economia noastră, întâmpinându-se greutăți care au generat neajunsuri și întâzieri în domeniul investițiilor. Totuși, cauzele principale ale acestor neajunsuri și deficiențe se datoresc în cea mai mare parte proiectanților, beneficiarilor de investiții, constructorilor și unor furnizori de utilaje, care nu au acționat în toate cazurile pentru: folosirea cu maximum de eficiență a fondurilor de investiții prin eliminarea oricăror forme de risipă și de cheltuire nerațională a acestor fonduri; ieftinirea lucrărilor de investiții pe toate căile și instaurarea în întregul proces investițional a unui sever regim de economii; punerea în funcțiune a tuturor obiectivelor de investiții la termenele prevăzute: atingerea parametrilor proiectați; promovarea unei înalte responsabilități în îndeplinirea sarcinilor planificate în domeniul investițiilor, obținerea unor rezultate finale cit mai bune.

Situînd pe un prim plan toate aceste probleme, din inițiativa secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu au avut loc, mai cu seamă în ultimul timp, consfătuiri de lucru cu proiectanții, cu constructorii, cu beneficiarii marilor programe de investiții, printre care și cea din aprilie a.c. Cu acest prilej, conducerea partidului și statului nostru a apreciat că în domeniul activității de investiții, s-a dovedit ca fiind deosebit de negativă practica nejustificată a extinderii investițiilor într-o serie de sectoare fără a fi acoperite mijloacele materiale și de forță de muncă; prelungirea cu mult peste termenele planificate a duratelor de realizare a unor obiective de investiții; dezvoltarea unor capacități de producție în mod anarhic ș.a. De asemenea, fondurile de investiții, mijloacele tehnice și forța de muncă ce stau la îndemina constructorilor nu au fost dirijate și îndeplinite către marile șantiere și obiective de importanță, către acelea care au reprezentat maximum de urgență.

Recent, a avut loc Ședința comună a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România în cadrul căreia, pe lângă o serie de probleme de ordin politic și internațional, au fost examinate și cîteva domenii majore, de mare actualitate ale activității economice interne. Printre aceste domenii economice pe un prim plan s-a înscris și cel al investițiilor. Pe baza unei analize minuțioase întreprinse asupra rezultatelor obținute în acest domeniu important de activitate economică și a concluziilor desprinse, s-a indicat ca, organele centrale și locale, organele de partid, organizațiile de masă și obștești să ia toate măsurile în direcția: concentrării tuturor forțelor pe obiectivele care au create condițiile de a fi puse în funcțiune în acest an și în anul viitor; reducerea numărului obiectivelor de investiții și în primul rînd a celor neproductive și de dimensiuni mici; oprirea începerii unor noi lucrări de investiții care nu au pregătite toate condițiile realizării lor în termene cit mai scurte ș.a. Sînt orientări și indicații ale partidului și statului nostru care au o mare însemnătate economică și socială.

CONCENTRAREA FORTELOR PE OBIECTIVELE PRINCIPALE

În continuare vom încerca să analizăm cîteva din aspectele relevate în lumina acestor recente orientări și indicații. În ce anume constă esența acestor măsuri în domeniul investițiilor, prin ce anume căi principale pot fi ele aduse la îndeplinire? În economia noastră națională noi am investit și investim, — așa cum s-a arătat, — fonduri însemnate. Anual pentru investiții se dirijează din fondul național de dezvoltare între 80—85%. De modul în care se stabilesc și folosesc aceste investiții, de modul în care ele se materializează și se pun în funcțiune, de modul în care este utilizat înregul potențial tehnic al economiei, deplînd ritmurile susținute de creștere a producției materiale, creșterea venitului național și pe această bază însăși sporirea continuă a nivelului de trai al poporului. Societatea investește mult, eforturile sînt mari. Dacă în anul 1975, de exemplu, volumul investițiilor ce a revenit pe un locuitor a fost de circa 6570 lei, în 1980 acest volum se ridică la aproape 11000 lei.

În procesul dezvoltării noastre economice, important este ca volumele tot mai sporite și diversificate ale producției de bunuri materiale și servicii, să fie obținute în primul rând prin **încărcarea completă a tuturor capacităților de producție existente**, prin folosirea integrală a timpului efectiv de lucru a mașinilor, utilajelor și instalațiilor aflate în dotarea și administrarea fiecărei unități economice, și **numai după aceea pe seama unor noi capacități de producție care reclamă eforturi suplimentare, de investiții din partea societății**. Înainte de a cere alocarea unor noi fonduri de investiții, unitățile economice, colectivele de oameni ai muncii, au datoria de a cunoaște și de a valorifica toate posibilitățile de creștere a producției pe baza capacităților existente, de a identifica orice rezerve potențiale ale bazei tehnice ce o au în dotare. De asemenea, creșteri mai mari ale producției de bunuri materiale și servicii trebuie obținute pe calea unei utilizări mai raționale a diferitelor spații neeconomice întrebuințate, prin procurarea și montarea de noi mașini și utilaje cu cheltuieli de investiții din fondurile proprii mult mai reduse.

În fața unor cereri sporite de investiții de la bugetul statului, va trebui să existe mai multă exigență din partea organelor centrale de sinteză față de „presiunea” exercitată de spiritul departamental al ministerelor, de un anume „patriotism local” al consiliilor populare județene, față de toți beneficiarii investițiilor, care solicită importante fonduri de investiții și care, odată primite, în parte nu se mai materializează la termenele prevăzute în fonduri fixe de care are absolută nevoie economia națională. Apărind interese generale ale statului și urmărind o gospodărire cât mai rațională a potențialului investițional, este, deci, necesar să se manifeste mai multă fermitate, să nu se slăbească sub nici o formă exigența în procesul de însușire a propunerilor de investiții.

Pornind de la rațiuni economice ale prezentului cât și ale viitorului, potrivit hotărârilor adoptate în Ședința amintită a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în anii 1980 și 1981 cât și în anii viitori se are în vedere **reducerea numărului obiectivelor noi de investiții și în primul rând a celor neproductive, urmînd ca forțele bănești, materiale, tehnice și umane să fie concentrate în direcția realizării obiectivelor de investiții care au toate condițiile create de a fi puse în funcțiune în acest an sau în anul viitor**. Nu mai este admisă deschiderea unor șantiere dacă acestea nu dispun de utilajele, materialele și forța de muncă necesare, dacă nu au asigurate condițiile necesare continuității lucrărilor și dacă nu se poate scurta simțitor durata de punere în funcțiune a noilor obiective de investiții.

În spiritul recentelor analize și hotărâri se înscriu și cele referitoare la răspunderea care revine pentru **punerea în funcțiune a noilor capacități de producție la termenele planificate**. Așa cum este cunoscut, cu prețul unor mari eforturi se începe construcția unor importante obiective industriale, agrozootehnice, dar ele nu sînt date la termen în funcțiune. Societatea investește mult, eforturile sînt mari, dar durata construcțiilor este tergiversată, volumul construcțiilor neterminate ajungînd să depășească cu mult limitele stabilite, limitele normale. Ca urmare, pe diferitele fronturi de lucru se află volume mari de investiții neterminate, de stocuri de utilaje ce necesită montaj — atît din producția internă cît și din import — peste normativele legale, sînt imobilizate importante fonduri materiale și

bănești. Pe șantierele noastre de construcții, la sfîrșitul anului 1979, se aflau de pildă, utilaje nemontate care depășeau durata de staționare în valoare de circa 5,5 miliarde lei. Acesta este numai un aspect al unei gospodării neraționale a fondurilor de investiții. Un altul îl constituie crearea unor perturbații, a unor disproporții cu serioase efecte negative în producție: lipsa unor materii prime și produse, dereglări în lanț în procesul de aprovizionare tehnico-materială, producție fără desfacere asigurată, exporturi mai mici, rezultate, economico-financiare necorespunzătoare.

APORTUL SOLICITAT LA CREȘTEREA AVUȚIEI NAȚIONALE

În fața unor astfel de situații și acționînd în lumina aceluiași orientări și indicații ale partidului și statului nostru, **începînd din anul 1981 și în anii viitori, orice încercare de investiție nouă nu mai poate fi acceptată și introdusă în planul național unic fără a fi stabilite din timp și precis tehnologiile corespunzătoare, fără a răspunde necesităților reale ale economiei naționale, fără a fi pregătite toate condițiile realizării ei în termene cît mai scurte, fără a fi asigurată desfacerea producției ei**. Toate obiectivele de investiții, inclusiv dezvoltările, vor fi deci, incluse, în planul național unic numai pe baza unei temeinice justificări a necesităților, a unei cunoașteri în detaliu a tuturor posibilităților care pot permite punerea lor în funcțiune în timp cît mai scurt. Ca urmare, începînd cu anul 1981, se va reduce simțitor numărul obiectivelor noi de investiții, urmînd a fi depuse maximum de eforturi pentru punerea în funcțiune a noilor obiective aflate într-un stadiu final de realizare. Prin urmare, toate forțele tehnice, materiale și umane trebuie concentrate spre **acele obiective care intrunesc condițiile de a fi puse în funcțiune în acest an și în anul viitor**.

În același context al alocării și folosirii cu maximă eficiență a fondurilor de investiții, a unei cheltuiuri raționale a acestora, se înscriu și măsurile adoptate cu privire la **reducerea investițiilor neproductive, a investițiilor mici**. Acest proces vizează, deopotrivă, atît prevederile din programul de investiții pe anul 1980 cît și cele pe anii viitori. În ceea ce privește diferitele obiective de investiții cu caracter social-cultural pe un prim plan se va situa, în continuare, **asigurarea tuturor condițiilor de îndeplinire integrală a planului construcțiilor de locuințe**.

Transformarea cantității într-o nouă calitate presupune, desigur, un salt calitativ și în organizarea și desfășurarea activității de investiții. Problema alocării fondurilor de investiții și a utilizării lor raționale, constituie o problemă esențială a dezvoltării noastre economice prezente și viitoare. Ca urmare, toate organele care concurează direct sau indirect la proiectarea, pregătirea și execuția obiectivelor de investiții, care angajează banii poporului, sînt chemate să nu mai aloce și să admită nici un fel de cheltuieli fără a fi asigurată maximum de economicitate și eficiență în planificarea și utilizarea acestor fonduri de investiții.

Proiectanții au datoria de a elabora la timp și la nivel calitativ corespunzător documentațiile tehnico-economice și proiectele de executare; **beneficiarii** trebuie să acționeze operativ pentru lansarea comenzilor și încheierea contractelor; **furnizorii** sînt chemați să-și însușească temeinic fabricația produselor și să pregătească livrarea lor la ter-

menele stabilite; **constructorii** trebuie să asigure în modul cel mai corespunzător baza tehnico-materială și forța de muncă necesare execuției integrale și la termenele prevăzute a tuturor lucrărilor de investiții. Numai printr-o acțiune simultană a tuturor acestor factori interesați se vor putea asigura premisele creșterii eficienței investițiilor în acest an, în anul 1981 și în anii viitori, se vor scurta duratele de execuție și se vor pune mai rapid în funcțiune noile obiective economice și social-culturale, se va putea obține producția materială, producția netă și venitul național de la această însemnată zestre tehnică de care dispun și vor dispune unitățile economice.

IMPERATIVUL ÎMBUNĂTĂȚIRII ACTIVITĂȚII ÎN CONSTRUCȚII

Pentru a asigura creșterea eficienței investițiilor este necesar un aport mai mare al cercetării și proiectării din sectorul construcțiilor la analiza și rezolvarea mai rapidă a unor probleme legate de elaborarea de soluții investiționale mai eficiente, asigurând reducerea consumurilor de metal, ciment, energie și combustibili. Este necesară promovarea unor structuri care să folosească elemente și materiale de construcții ușoare, utilizarea unor materiale de construcții noi precum și aplicarea unor tehnologii avansate în procesul de execuție a lucrărilor. Soluțiile constructive adoptate, supuse unui permanent proces de îmbunătățire, trebuie să conducă la micșorarea consumurilor materiale, la reducerea costurilor construcțiilor, la ridicarea calitativă a întregii activități de construcții. Aceasta cu atât mai mult cu cât este cunoscut că, în această ramură, începând din acest an și în anii viitori se va renunța la unele capacități de producție existente din categoria celor mari consumatoare de petrol și energie; în același timp, fondurile de investiții vor fi cu prioritate orientate către acele ramuri care permit dezvoltarea mai puternică a bazei proprii de materii prime și energie. Se impune, de asemenea, și o participare mai directă a constructorilor alături de proiectant și beneficiar la stabilirea de soluții constructive apte să asigure un grad mai înalt de industrializare și de mecanizare a procesului de execuție a lucrărilor, să scurteze duratele de execuție, să crească calitatea construcțiilor, gradul lor de siguranță și economicitate.

O direcție însemnată de acțiune în domeniul realizării integrale și la termenele prevăzute a lucrărilor de investiții, a dării în funcțiune a noilor capacități de producție, o constituie **ridicarea continuă a productivității muncii pe șantierele de construcții**, domeniu care, în lumina noilor orientări și sarcini, reclamă o reconsiderare a atitudinii din partea constructorilor, promovându-se o activitate ritmică, disciplină fermă, spirit gospodăresc. Sporurile de producție trebuie obținute la nivelul eforturilor făcute de către economia noastră națională pentru dotarea și modernizarea continuă a sectorului de construcții.

Căile și mijloacele de asigurare a unei productivități sporite a trusturilor, șantierele și unităților cu activitate de construcții presupun o mai bună organizare tehnologică în execuția lucrărilor de construcții, utilizarea intensivă a utilajelor și mijloacelor de trans-

port, creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor, executarea ritmică a lucrărilor pe tot parcursul anului, accentuarea procesului de transformare a șantierelelor în locuri de montaj, aplicarea largă a acordului global în acest sector important de activitate. Fiecare proces de producție în construcții trebuie să se bazeze tot mai mult pe folosirea de tehnologii și metode care împreună să transforme întreaga activitate de execuție a construcțiilor într-un flux continuu, capabil să asigure o utilizare cât mai rațională a mijloacelor tehnice și a forței de muncă din dotarea fiecărei unități de construcții.

Vor trebui introduse pe o scară mai largă tehnologiile moderne adoptate și aplicate mai rapid soluțiile constructive de mare productivitate, va trebui stabilit și extins gradul de tipizare a construcțiilor. Numai prin acordarea unei atenții deosebite întregului proces de organizare a muncii pe șantierele de construcții vor putea fi create premisele grăbirii dării în folosință a noilor capacități prevăzute. Fiecare dintre aceste măsuri trebuie aplicate în raport direct cu particularitățile producției de construcții-montaj executate, cu diversitatea și complexitatea muncii, cu tipurile de mașini și utilaje folosite.

O altă problemă care se cere a fi abordată și soluționată o constituie **producerea și asigurarea livrării utilajelor într-o strinsă concordanță cu nevoile noilor obiective de investiții, cu graficele de eşalonare a investițiilor**. În spiritul unei înalte responsabilități din partea tuturor producătorilor de mașini și utilaje față de dotarea și punerea în funcțiune corespunzătoare a noilor obiective de investiții, așa cum s-a indicat recent, toate întreprinderile constructoare de mașini sînt chemate să ia măsuri și să acționeze hotărît pentru realizarea pînă la sfîrșitul sem. I al acestui an a tuturor utilajelor și instalațiilor necesare dării în funcțiune a obiectivelor de investiții cu termene în anul 1980; urmează ca în continuare să realizeze cu prioritate utilajele aferente obiectivelor anului 1981.

★

Transpunerea în viață a măsurilor adoptate de către conducerea partidului și statului nostru pe linia instaurării în întregul proces investițional a unei cât mai bune organizări a producției și a muncii, presupun **răspunderi sporite**, începînd de la concepție și pînă la execuția și recepția fiecărui obiectiv de investiții. Cercetătorilor, proiectanților, beneficiarilor, ministerelor cu activitate de construcții, trusturilor și grupurilor de șantier le revin sarcini de cea mai mare însemnată pentru pregătirea și realizarea întocmai și la termenele prevăzute a fiecărui program de investiții, materializarea acestora contribuind la dezvoltarea mai rapidă a bazei tehnico-materiale a economiei naționale, la progresul general al societății noastre.

Gheorghe OBREJA

INTREBĂRI

- 1) În ce constă actualitatea problemei investițiilor în procesul dezvoltării economico-sociale a țării?
- 2) Ce priorități esențiale se impun în prezent în activitatea de investiții? — referiți-vă la aspectele concrete ale activității de investiții din unitatea dumneavoastră.
- 3) În ce direcții se impune îmbunătățirea activității în sectorul de construcții-montaj?

PREGĂTIREA ȘI UTILIZAREA EFICIENTĂ A FORȚEI DE MUNCĂ — COORDONATĂ FUNDAMENTALĂ A DEZVOLTĂRII

Forța de muncă constituie factorul hotărâtor al forțelor de producție. Oamenii, prin pregătirea lor, prin capacitățile creatoare de care dispun sînt aceia care inventează și pun în mișcare mijloacele de producție, lărgesc și diversifică necontenit aria activității lor, sporind totodată posibilitățile de satisfacere a propriilor trebuințe. Aceste atribute specifice ființei umane în genere — diferențiate pe diferite trepte ale evoluției istorice, dobîndesc noi sensuri, își îmbogățesc semnificațiile în condițiile socialismului. Proprietari, producători și beneficiari ai avuției sociale oameinii muncii sînt chemați să participe nemijlocit la rezolvarea tuturor problemelor fundamentale ale societății socialiste românești, la însăși conducerea sa.

Implicarea tot mai largă a factorului conștient în procesul dezvoltării economico-sociale, decurge, deci, nemijlocit din esența noii orînduirii; ea este însă deopotrivă condiționată de sporirea complexității proceselor economice — sub influența revoluției tehnico-științifice contemporane, a restricțiilor severe în domeniul utilizării materiilor prime, a energiei etc., — și a problemelor noi pe care le ridică dirijarea acestor procese. Continuînd pe o treaptă superioară importanțele realizări obținute în anii construcției socialiste, în cincinalul 1981—1985 atenția factorilor de conducere din economia noastră, a tuturor colectivelor de oameni ai muncii urmează să fie orientată cu prioritate asupra componentelor calitative ale activității. Este o acțiune de amplă perspectivă, menită să asigure utilizarea și valorificarea cît mai eficientă a resurselor de care dispune societatea — materiale și, desigur, de forță de muncă, să asigure sporirea neîntreruptă a avuției naționale.

O CERINȚĂ ACTUALĂ — ASIGURAREA NECESARULUI DE PERSONAL

Forța de muncă, constituie principala forță de producție care prin structura sa, prin distribuția în teritoriu și pe ramuri ale economiei, prin nivelul de instruire și registrul profesiunilor practicate, prin judiciozitatea cu care este folosită influențează procesul dezvoltării pe coordonatele de bază.

Partidul și statul nostru socialist au acordat și acordă în continuare o deosebită atenție asigurării necesarului de forță de muncă pe ansamblul economiei. Un domeniu principal de acțiune în acest sens îl constituie politica demografică, componentă esențială a strategiei dezvoltării. Politica demografică exprimă ansamblul unitar de măsuri, ac-

țiuni, acte normative cu ajutorul cărora societatea influențează variabilele demografice — natalitatea, reducerea mortalității, sporul populației etc. — în corelație cu obiectivele strategiei generale a dezvoltării economico-sociale. Obiectivul central al politicii demografice promovate de partidul nostru îl constituie creșterea susținută a populației țării. Rezultat al interacțiunii unui număr mare de factori cu influență de lungă durată, creșterea demografică se reflectă în raportul a doi indicatori principali: natalitate și mortalitate. Evident, creșterea demografică presupune o mortalitate scăzută și o natalitate ridicată.

Efect nemijlocit al măsurilor pronataliste inițiate de partid, al îmbunătățirii condițiilor de trai ale maselor largi de oameni ai muncii — cu deosebire în planul asistenței medicale — populația României a înregistrat în ultimul timp anumite sporuri, exprimate sintetic de valoarea de 10% a ratei medii anuale de creștere a populației. Această valoare procentuală exprimă, la nivelul populației țării noastre, evoluții semnificative: de la 22 135 mii locuitori la sfîrșitul anului 1979, nivel cu aproximativ 182 mii mai mare decît cel de la sfîrșitul anului precedent, la circa 23,4—23,7 milioane cît se estimează că va ajunge populația României în 1985 și la aproximativ 25 milioane de locuitori în 1990.

Creșterea demografică ca indicator macroeconomic nu reflectă însă direct nivelul utilizării populației țării în economie, ca forță de muncă. Pentru a reflecta acest proces în practica economică sînt folosiți o serie de alți indicatori — populația activă (totalitatea persoanelor ocupate în procesul muncii sociale în diferite activități profesionale), populația ocupată (categorie ce nu include, în comparație cu cea anterioară, militarii în termen, elevii și studenții, și personalul în curs de schimbare a locului de muncă), numărul personalului mediu muncitor (indicator ce cuprinde personalul ocupat în unitățile de stat) etc. Sporirea resurselor de forță de muncă ale societății, ca volum, este legată direct de creșterea valorilor la indicatorii amintiți prin încadrarea într-o activitate utilă a unui număr cît mai mare de persoane apte de muncă, prin participarea, în forme adecvate, a celorlalte categorii ale populației active — militari în termen, studenți, elevi etc. — la activitatea economică ș.a. Considerată pe o perioadă mai îndelungată de timp, evoluția unor indicatori ai ocupării populației, și, deci, a creșterii în volum a forței de muncă, evidențiază o tendință constantă de creștere (vezi tabelul).

Tabel
Dinamica unor indicatori ai forței de muncă
1950=100

	1960	1965	1970	1975	1978
Populația ocupată	114	116	118	121	123
Numărul persoanelor ocupate (total)	153	203	241	287	328
din care :					
● industrie	154	206	254	344	382
● construcții	213	283	390	421	473
● transporturi	154	213	261	287	317
Numărul mediu al muncitorilor (total)	187	254	314	408	457
din care :					
● industrie	167	225	283	399	444
● construcții	229	318	433	476	542
● transporturi	176	255	316	388	420

Aportul forței de muncă la progresul social-economic nu este condiționat numai de volumul său, ci, într-o măsură tot mai însemnată, de distribuția pe ramuri și subramuri ale economiei, de domeniile de desfășurare a activităților, de specificul și ponderea fiecărei ramuri de producție. În această perspectivă, în viitorul cincinal, din populația ocupată în economia națională — de aproape 11,5 milioane de locuitori — circa 78% vor lucra în sectoarele neagricole și aproximativ 22% în agricultură. Aceste proporții reflectă elocvent procesul de modernizare a economiei naționale. Sporirea productivității muncii în agricultură a permis eliberarea unui important volum de forță de muncă și redistribuirea sa în alte domenii ale activității economico-sociale. În cadrul sectorului neagricol, industria, construcțiile și transporturile vor reprezenta aproape 74% din totalul respectiv al populației ocupate, învățământul, cultura, știința și sănătatea peste 10%, iar serviciile și alte activități circa 16%, ceea ce indică o repartitie relativ echitabilă a populației ocupate pe domenii de activitate economico-sociale. Forța de muncă are astfel un rol esențial în dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a societății prin contribuția hotărâtoare pe care o aduce la înfăptuirea programului de investiții, la repartizarea rațională pe teritoriu a forțelor de producție, la afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, coordonate ce pun pregnant în evidență virtuțile sale de factor intensiv al dezvoltării.

EXIGENȚE ALE RIDICĂRII ȘI PERFECȚIONĂRII PREGĂTIRII PROFESIONALE

O cale fundamentală de sporire a contribuției forței de muncă la progresul general al economiei și societății românești o constituie ridicarea și perfecționarea susținută a pregătirii profesionale. Pregătirea și perfecționarea forței de muncă în țara noastră dobîndesc valențe noi și o

importanță deosebită datorită intensificării progresului tehnic, modificărilor structurale din economie, accentuării laturilor calitative ale creșterii economice etc. În concepția partidului nostru pregătirea și perfecționarea forței de muncă se caracterizează printr-o serie largă de elemente care definesc un concept strategic științific, original.

Un prim aspect al acestei strategii constă în faptul că pregătirea și perfecționarea forței de muncă constituie un proces de interes general, ce se înfăptuiește de societate în mod planificat și pentru a căruia realizare societatea alocă fonduri importante. Planul pregătirii forței de muncă constituie o componentă esențială a planului național unic de dezvoltare economico-socială, menit să asigure forța de muncă necesară tuturor ramurilor economiei naționale și localităților țării, în cantitatea, calitatea și structura corespunzătoare. Valoarea fondurilor alocate pentru pregătirea forței de muncă a atins, an de an, cincinal de cincinal, cote tot mai înalte. Astfel, cheltuielile finanțate de la bugetul de stat pentru învățământ, vor crește în cincinalul 1981—1985, față de cincinalul precedent, cu peste 36%, asigurându-se pe această cale fondurile necesare pentru pregătirea tinerei generații în strînsă legătură cu cerințele dezvoltării economiei naționale, a tuturor activităților sociale.

Totodată, prin plan se asigură, în corelație cu fondurile pe care societatea le poate alocă pregătirii și cu intensitatea și diversitatea cerințelor de forță de muncă calificată, proporțiile optime între contingentele de cadre calificate prin diferite forme de instruire. La determinarea acestor proporții ca și a formei de instruire, un accent tot mai mare se va pune pe extinderea formelor complexe de calificare — școli profesionale și licee de specialitate — în concordanță cu sporirea nivelului de pregătire generală a noilor generații și diminuarea relativă a ponderii calificării prin cursuri de scurtă durată.

Un element fundamental în politica de pregătire a forței de muncă îl reprezintă caracterul său anticipativ. Menită să preceadă intrarea în funcțiune a noilor obiective economice, să devanseze, în planul cunoștințelor și al deprinderilor de muncă, dezvoltarea ramurilor economiei, procesul de calificare trebuie să încorporeze cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, să asigure fiecărui lucrător posibilități largi de adaptare la o gamă cât mai diversificată și complexă de activități. În această lumină apare limpede însemnătatea principiilor care călăuzesc actualmente și vor orienta pentru o perioadă mai mare de timp învățământul românesc, pregătirea forței de muncă: politehnizarea, policalificarea, reciclarea periodică a cunoștințelor profesionale, pe fondul general al ridicării nivelului de cultură al tinerelor generații, al întregului popor.

Potrivit hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, avîndu-se în vedere nevoile de forță de muncă actuale și mai ales cele de perspectivă, va fi cuprinsă în treapta I de liceu, întreaga generație de absolvenți ai clasei a VIII-a, aproape 90% din elevii treptei I urmînd să fie cuprinși în liceele industriale și agroindustriale; va crește totodată, gradul de cuprindere a elevilor în treapta a II-a de liceu, la circa 70% din absolvenții treptei I, creîndu-se condiții pentru pregătirea generalizării învățămîntului liceal. De

asemenea, se va extinde învățământul superior, îndeosebi învățământul tehnic, pentru ramurile cu cea mai puternică dezvoltare. Adăugând la cele menționate și faptul că spre sfârșitul deceniului 1981—1990 se va asigura prin școală circa 70% din necesarul total de personal calificat, vom dobîndi o imagine cuprinzătoare a acestui proces cu pro-funde semnificații economice și sociale.

În soluționarea problemei pregătirii și perfecționării forței de muncă se impune luarea în considerație a conținutului concret-istoric al calificării, a caracterului său dinamic, determinat de factorii materiali ai producției, de esența relațiilor de producție și acțiunea tot mai importantă a factorilor de conștiință. Transpuse în planul procesului de instrucție, aceste exigențe se concretizează în necesitatea de a asigura lucrătorilor un profil larg, care să permită pregătirea forței de muncă în meserii complexe, corespunzătoare cerințelor progresului tehnico-științific contemporan. Ele corespund amplelor mutații ce se conturează în structura calificării forței de muncă ce vor interveni în cincinalul 1981—1985 sub aspect cantitativ și, mai ales, calitativ. Astfel, prin pregătirea în cincinalul viitor, a unui număr de 1 750 000 de muncitori calificați și 300 000 de tehnicieni, maiștri, ingineri și alte cadre de specialitate, ponderea personalului calificat în totalul personalului muncitor va crește de la 82% la 86%; în ce privește muncitorii, ponderea muncitorilor calificați va spori de la 85% la circa 90%, în ramurile de vîrf ale industriei ajungînd la peste 95%.

O atenție deosebită va fi acordată, potrivit prevederilor înscrise în documentele celui de-al XII-lea Congres al P.C.R., pregătirii muncitorilor calificați în meseriile de bază pentru construcția de mașini, industriile metalurgică, minieră, petrolieră, chimică, a materialelor de construcții, construcții-montaj, precum și în meseriile specifice agriculturii. De asemenea, muncitorii specializați în meserii ca prelucrător prin așchiere, lăcătuș mecanic, miner, petrolișt, oțelar, furnalist, operator, constructor de structuri etc., vor reprezenta în cincinalul următor o pondere de peste o treime din necesarul total de muncitori calificați. Trebuie subliniat și faptul că în cincinalul 1981—1985, circa 17% din necesarul de muncitori calificați vor fi pregătiți prin treapta a II-a a liceului, pentru ca în a doua parte a deceniului viitor această pondere să crească la peste 33%.

Un alt aspect ce decurge din amploarea și semnificațiile revoluției tehnico-științifice și care se cere încorporat în însăși strategia pregătirii și perfecționării forței de muncă constă în faptul că progresul tehnico-științific determină sporirea interdependențelor dintre activitățile diferitelor categorii de personal muncitor. Mecanizarea complexă, automatizarea și cibernetizarea producției, folosirea unor procedee moderne de organizare, conducere și gestiune sporesc dependența și determină o colaborare tot mai strînsă între muncitorii din producția materială nemijlocită, oamenii de știință, inginerii, tehnicienii, maiștrii, proiectanții, programatorii și organizatorii procesului de producție, personalul de conducere etc. Aceste procese trebuie să-și găsească o reflectare corespunzătoare în conținutul și formele calificării. Un rol deosebit revine în acest sens și acțiunii de reciclare a cunoștințelor profesionale, acțiune

care va cuprinde în viitorul cincinal circa două milioane de persoane.

Participarea maselor muncitoare la elaborarea, dezbaterea și adoptarea deciziilor privind dezvoltarea întreprinderilor, la perfecționarea organizării și conducerii activităților lor, la gospodărirea judicioasă a resurselor materiale și financiare necesită ca fiecare om al muncii să posede atît cunoștințe de specialitate cît și cunoștințe economice. Astăzi, mai mult ca oricînd, fiecare lucrător trebuie să aibă cunoștințe despre sensul, importanța și căile de reducere a costurilor de producție, de valorificare superioară și economisire a energiei și combustibilului, materiilor prime, ridicarea calității produselor și creșterea competitivității produselor pe piața externă, să dobîndească o imagine clară asupra însemnătății participării sale, la locul său de muncă, pentru progresul social general.

Toate aceste elemente contribuie la sporirea eficienței activității depuse în diverse domenii social-economice, au capacitatea de a ridica competența oamenilor în cadrul organelor colective de conducere a unităților economice. Iată de ce organizațiile de partid și consiliile oamenilor muncii din întreprinderi au îndatorirea să intensifice propaganda tehnico-economică, să se preocupe de ridicarea cunoștințelor economice, pe baza unor demonstrații practice strîns legate de situațiile din întreprinderi. În aceeași perspectivă calificarea oamenilor muncii în economia noastră presupune nu numai un ansamblu de cunoștințe teoretico-științifice și deprinderi practice, ci deopotrivă și un act de conștiință, de responsabilitate comunistă. Îmbunătățirea activității politico-ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, așezarea fermă a relațiilor din societatea noastră pe temelia principiilor eticii și echității socialiste și comuniste constituie pilarii de formare și consolidare a conștiinței socialiste avansate. În acest proces, școala, cercetarea științifică, mijloacele de comunicare în masă sînt și trebuie să devină tot mai mult factori permanenți care să-și aducă o contribuție sporită în realizarea acestor cerințe și pe care organizațiile de partid trebuie să le folosească din plin.

IMPERATIVUL FOLOSIRII MAI BUNE A FORȚEI DE MUNCĂ

Îndeplinirea cu succes a sarcinilor privind dezvoltarea și modernizarea economiei naționale în cincinalul 1981—1985 este condiționată nu numai de asigurarea necesarului de forță de muncă și perfecționarea pregătirii ei, ci în aceeași măsură, și de modul în care ea este utilizată. Utilizarea rațională a forței de muncă — însemnat factor intensiv în procesul dezvoltării — se realizează într-un proces dinamic de înlocuire și menținere a unor raporturi optime la nivelul economiei naționale, la nivel de județ și la nivelul fiecărei unități în ceea ce privește orientarea, pregătirea, repartizarea, organizarea și folosirea propriu-zisă a forței de muncă. Folosirea deplină a forței de muncă presupune: a) atragerea într-o activitate utilă, socialmente necesară a tuturor resurselor de muncă — populația aptă de muncă,

transformarea forței de muncă potențiale în forță de muncă în acțiune; b) folosirea integrală a fondului de timp din cadrul zilei de muncă prin eliminarea întârzierilor, a întreruperilor tehnologice și de altă natură în cadrul procesului de producție, a absențelor — nemotivate și motivate, a încetării lucrului înainte de programul stabilit, prin întărirea disciplinei în muncă și respectarea riguroasă a regulamentelor de ordine interioară etc.; c) asigurarea unei stabilități optime a forței de muncă, prin diminuarea fluctuației; numeroase studii sociologice concrete au pus în evidență influența pozitivă pe care un grad mai înalt al stabilității forței de muncă o are asupra sporirii indicelui de utilizare a capacităților de producție, prin înlăturarea risipei de timp generate de plecarea spre alt loc de muncă (angajare, acomodare etc.), știut fiind că cel ce se gândește la părăsirea locului de muncă obține, de regulă, rezultate slabe în producție.

Din perspectiva folosirii eficiente a forței de muncă se desprind o serie de aspecte. Un prim aspect se referă la asigurarea concordanței între calificare și meseria exercitată, ceea ce impune ca fiecare lucrător să efectueze acel tip particular de muncă pentru care s-a pregătit, valorificarea, pe această cale, a ansamblului de cunoștințe teoretico-științifice și a deprinderilor practice dobândite în procesul instruirii. Utilizarea eficientă a forței de muncă presupune totodată asigurarea corelației optime între nivelul calificării lucrătorilor și gradul de complexitate al muncii prestate (lucrări, operații etc.). În acest sens întreprinderile trebuie să urmărească stabilirea, pentru fiecare om al muncii, a lucrărilor corespunzătoare calificării lui și a nivelului tehnic al mașinilor. Un al treilea aspect se referă la utilizarea eficientă a forței de muncă prin realizarea unei concordanțe între nivelul progresului tehnic, gradul de înzestrare tehnică a muncii, organizarea și conducerea producției pe de o parte, și structura, nivelul și conținutul calificării forței de muncă, pe de altă parte. În această perspectivă, fiecare întreprindere trebuie să se preocupe pentru stabilirea raporturilor optime între numărul și sarcinile diferitelor categorii de lucrători, între cadrele cu pregătire superioară din cercetare, concepție și execuție, între numărul de ingineri și cel de economiști,

între aceștia și numărul de cadre tehnice și economice cu pregătire medie, între numărul de maiștri și cel al muncitorilor, între muncitori cu calificare superioară, cei specializați și cei necalificați, între muncitorii productivi și lucrătorii considerați neproductivi etc.

Utilizarea eficientă a forței de muncă presupune, de asemenea, concordanța între intensitatea normală a muncii, cerută de folosirea în condiții socialmente necesare a tehnicii, și consumul efectiv de energie nervoasă, musculară etc. al fiecărui lucrător în unitate de timp.

Materializarea amplerelor obiective pe care le pune în fața poporului nostru ansamblul documentelor adoptate de Congresul al XII-lea al partidului, accentuarea cu prioritate a laturilor calitative în procesul dezvoltării atribuie noi funcții și semnificații factorului forță de muncă, pregătirii sale calitative și utilizării sale eficiente. Deopotrivă cu creșterea gradului de ocupare a populației, proiectată pe fundalul major al creșterii susținute a populației țării, a repartizării sale judicioase în teritoriu și pe domenii ale activității economico-sociale, pregătirea profesională tot mai înaltă are menirea să pună în valoare — în folosul întregii societăți — resursele, practic inepuizabile, de progres, capacitatea unică a forței de muncă de a crea, de a realiza lucruri noi, mai perfecționate. Tocmai de aceea, pregătirea și utilizarea judicioasă a forței de muncă constituie o sarcină de mare însemnătate pentru organele și organizațiile de partid, pentru toți oamenii muncii, chemați să gestioneze cu chibzuință această bogăție de preț a națiunii.

conf. dr. Dumitru CIUCUR

Intrebări

1. În ce constă rolul forței de muncă, ea principală forță de producție a societății?
2. Care sînt conținutul și direcțiile principale ale pregătirii și perfecționării forței de muncă în țara noastră?
3. Care sînt direcțiile de utilizare rațională a forței de muncă (să se exemplifice cu situații corecte din unitatea respectivă).

ÎN ATENȚIA CITITORILOR REVISTEI ECONOMICE :

Costul unei reviste cumpărate la chioșc este de 5 lei. Reducerea la jumătate a acestui preț se asigură prin abonarea la revistă: pentru participanții la învățămîntul politico-ideologic costul unui abonament anual este de 130 lei (față de 260 lei, prețul la chioșc a 52 reviste). Abonamente se pot face și semestrial, costul respectiv fiind de 65 lei.

Abonați-vă din timp la Revista economică !